

DANMARKS NATIONALBANK

GRØNLANDSK ØKONOMI - VÆKSTPAUSE OG VOKSENDE OFFENTLIGT UNDERSKUD

Oplæg for Grønlandsudvalget den 2. december 2020 ved Søren Bjerregaard

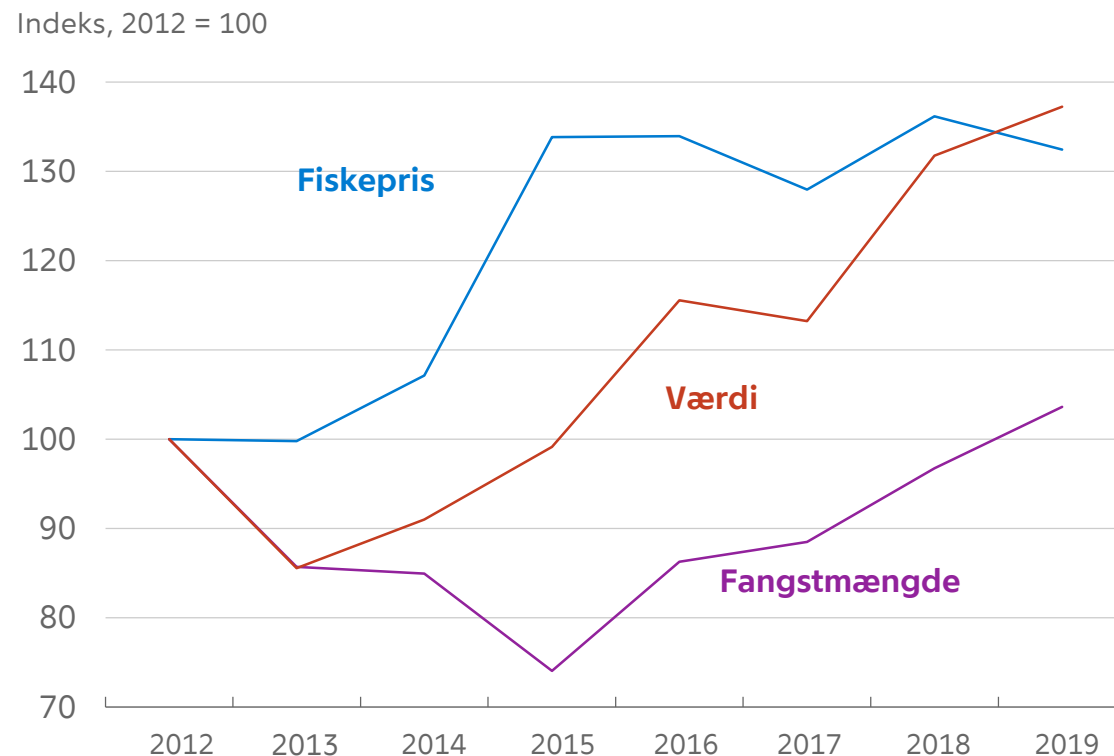

DANMARKS
NATIONALBANK

Den aktuelle økonomiske situation kort fortalt

- Et stærkt fiskeri er grundlaget for vækst og fremgang i beskæftigelsen siden 2015
- Corona pandemien har midlertidig brudt den gunstige udvikling
- Rejserestriktioner, nedlukninger m.m.
 - Smittespredning er stort set undgået
 - Fortsat en stor sårbarhed for smitte fra udlandet
- Særligt turist- og transporterhvervet er hårdt ramt

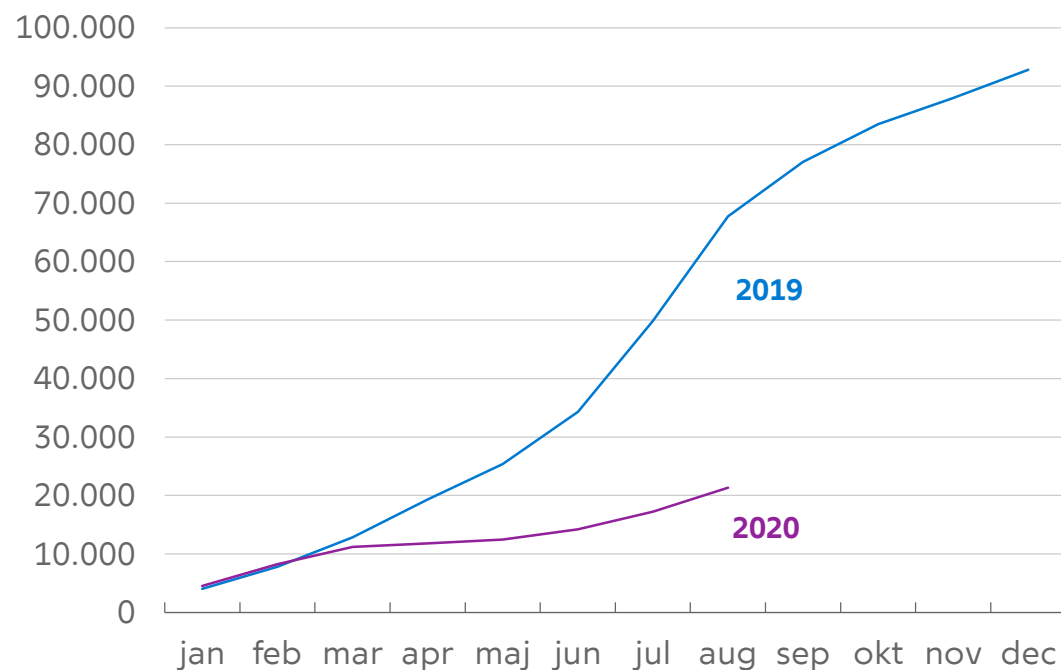
Flere år med fremgang i fangst af fisk og skaldyr til høje verdensmarkedspriser

Turisterhverv og flytransport har store udfordringer

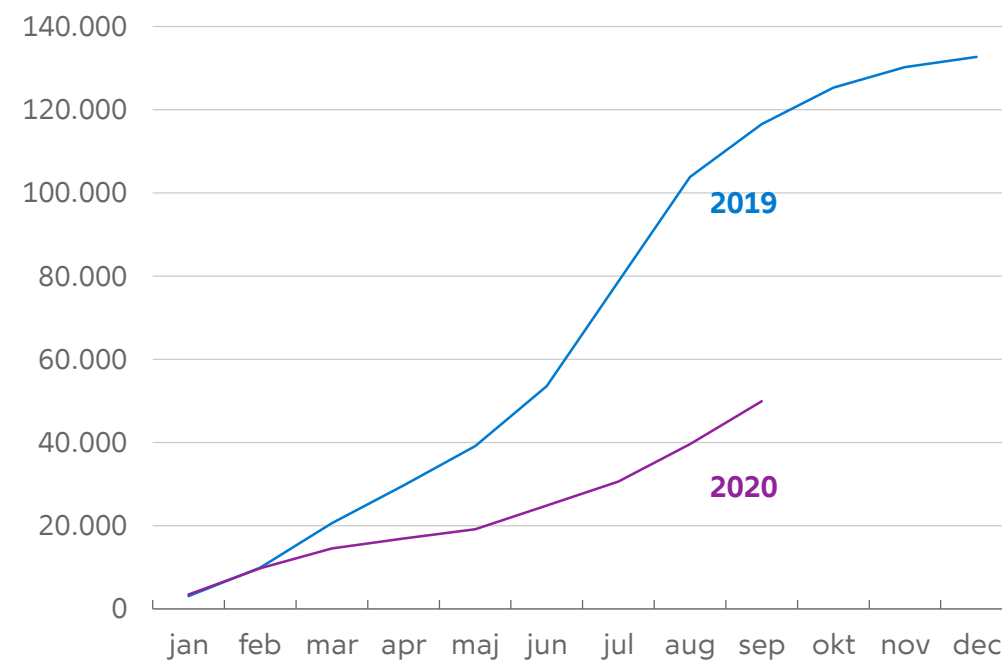
Stor tilbagegang i antal flypassagerer i udenrigsflyvning

Antal flypassagerer

Og stor tilbagegang i overnatninger af udenlandsk besøgende

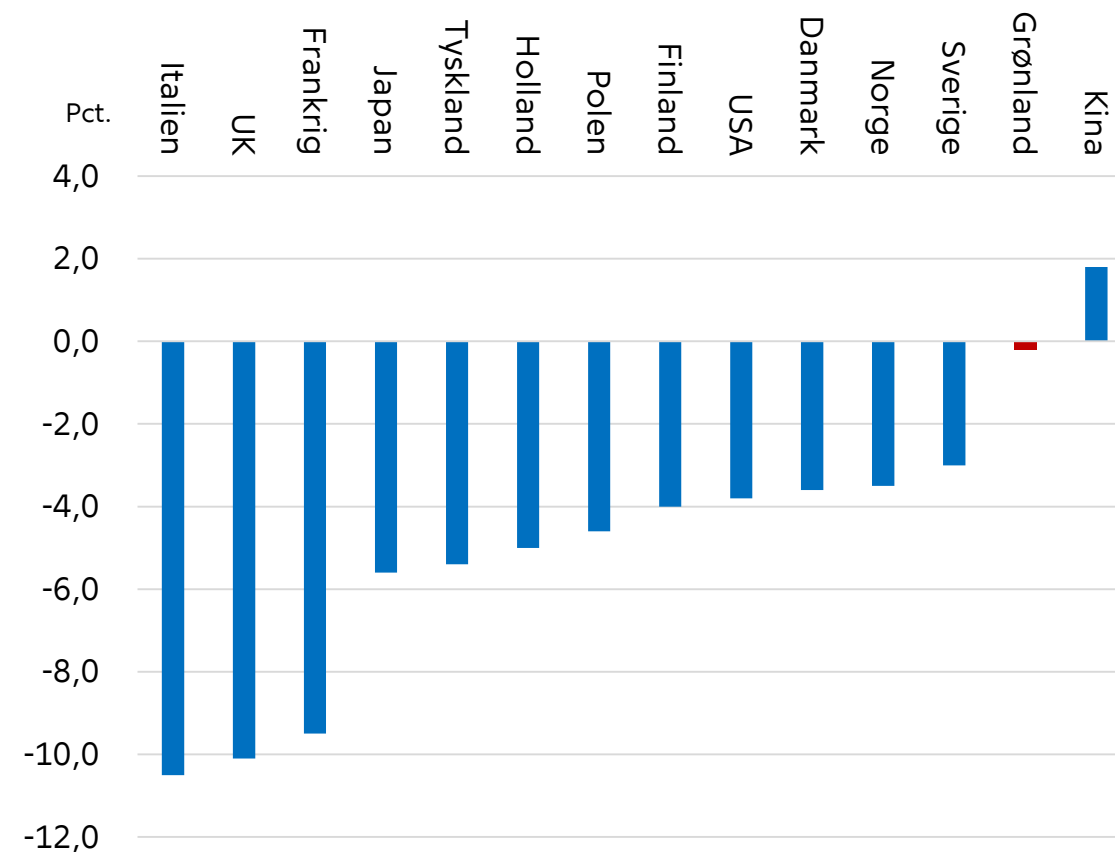
Antal overnatninger

Grønland ikke så hårdt ramt som mange andre lande

- Flere grund til mildere påvirkning af grønlandsk økonomi:
 - Hurtig inddæmning af smitten og hurtig afvikling af interne restriktioner
 - Fangsterne i det vigtige fiskerierhverv er ikke påvirket, dog risiko for prisfald
 - Stor offentlig sektor gør økonomien mindre konjunkturfølsom
 - Højt importindhold i forbrug og investeringer

Økonomisk vækst i 2020 i udvalgte lande

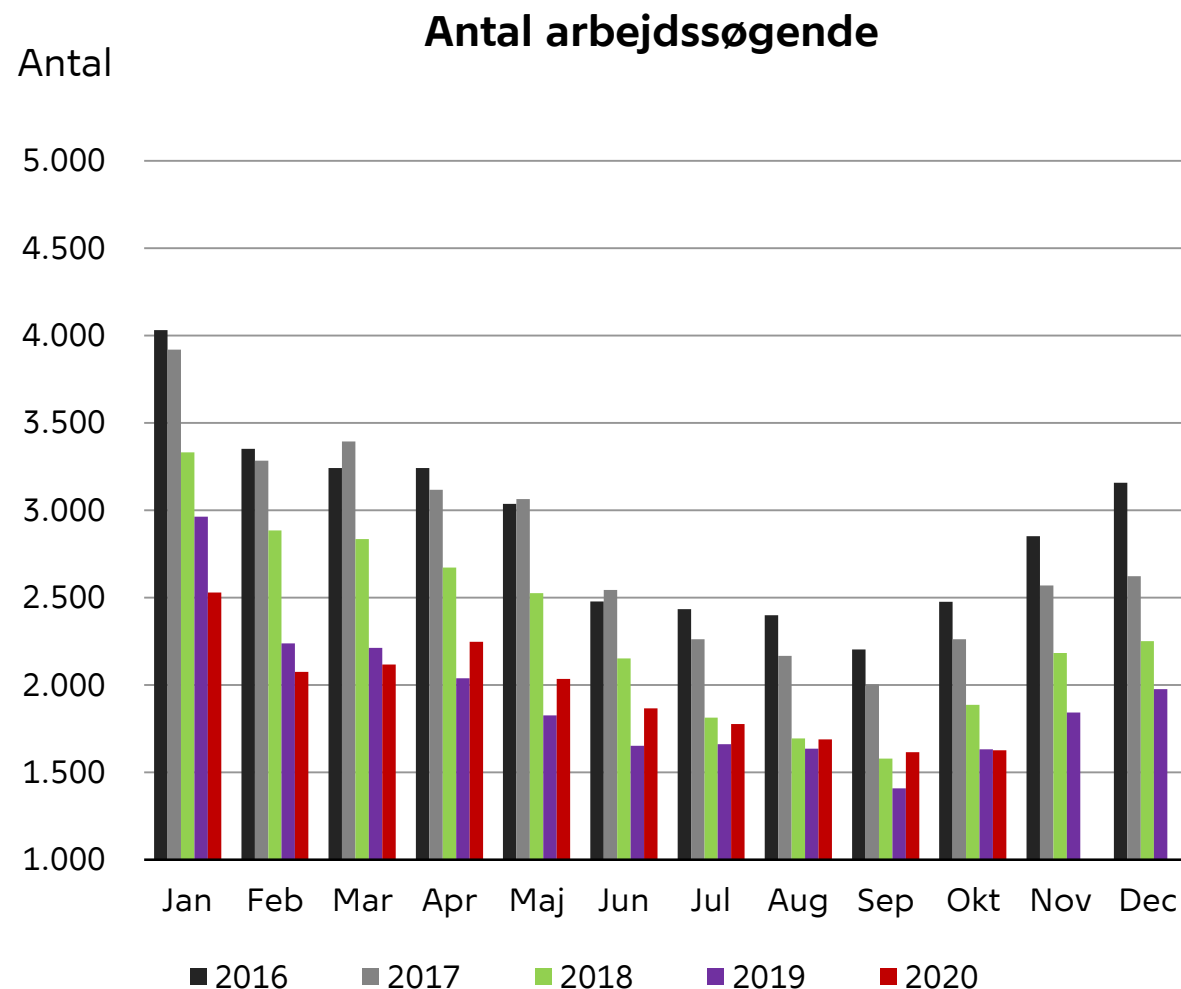

Hjælpepakker har understøttet økonomien

- Hjælpepakker har haft en vigtig funktion for at understøtte virksomheder og lønmodtagere
- Hjælpepakkerne rettet mod erhverv direkte påvirket af restriktioner, nedlukning m.m.
 - Vigtigt at forlænge hjælpepakker af hensyn til turist/transport erhvervene
 - Særlig hjælpepakke for det kystnære fiskeri efter rejer, krabber og torsk til gengæld problematisk.
- Hjælpepakkerne bremser omstilling og dynamik – og skal derfor være midlertidige

Arbejdsmarkedet

- Beskeden stigning i ledigheden siden marts
- Fortsat mangel på kvalificeret arbejdskraft mange steder
- Strukturelle forhold bremser beskæftigelsen
 - kvalifikationer
 - mobilitet
 - økonomiske incitamerter

Offentlige underskud i 2020 og 2021

Underskud på ca. 500 mio. kr. i 2020

- Direkte udgifter: ca. 225 mio. kr.
- Mindre skat (ressourcerenteafgifter) og udbytter (Mittarqarfiit): ca. 275 mio. kr.

Underskud i 2020 og 2021 er nødvendigt for at understøtte økonomien i særlig situation

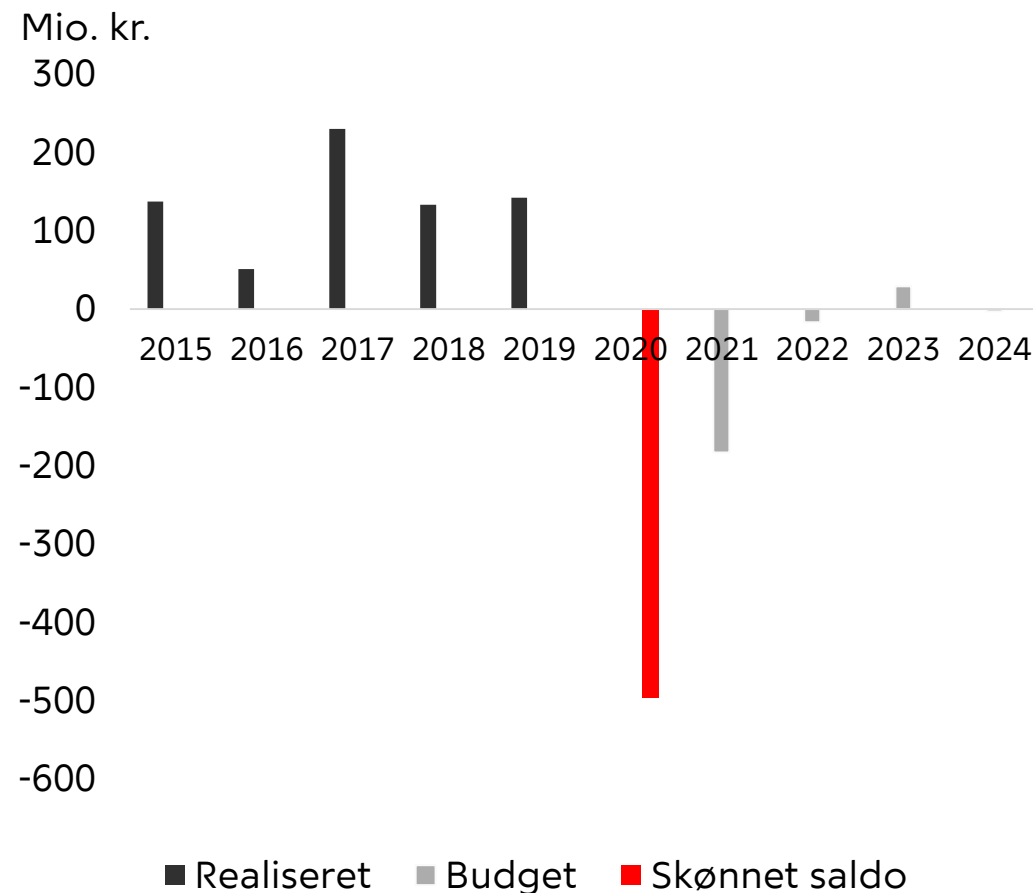
Fra 2022 og fremadrettet er der behov for genopretning

- Stram styring af de offentlige udgifter
- Intet finansieringsrum for nye initiativer

DANMARKS
NATIONALBANK

Landskassens Drifts- og Anlægssaldo

Note: Budget tal er fra finanslovsforslaget 2021

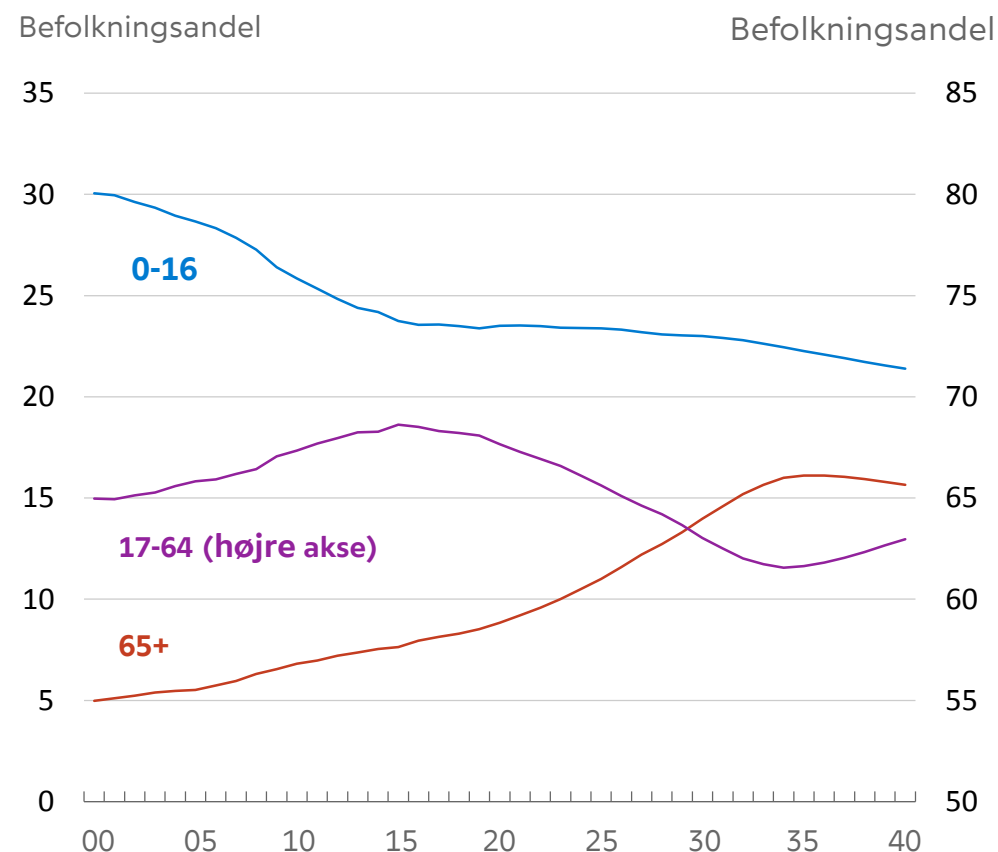
Voksende offentlig gæld, men fra lavt udgangspunkt

- Selvstyret, kommuner og de selvstyrejede aktieselskaber havde en rentebærende bruttogæld på 19 pct. af BNP i 2018.
- Til sammenligning var den danske ØMU-gæld (cirka sammenlignelig bruttogældsbegreb) på 34 pct.
- Den grønlandske bruttogæld vil øges til ca. 30 pct. af BNP i 2022 som følge af offentlige underskud i 2020 og 2021, anlæggelsen af nye lufthavne i Nuuk, Illulissat og Qaqortoq mv.
- Offentlig gæld stadig moderat - men selvstyret har en stor og voksende risikoeksponering gennem de selvstyrejede selskaber.

Reformbehov i den offentlige sektor

- Flere ældre og færre i de erhvervsaktive aldre vil lægge pres på de offentlige finanser i årtier.
- De offentlige udgifter skønnes at stige med 1 mia. kr. mere end de offentlige indtægter frem mod 2040.
- Der er behov for brede økonomiske reformer, der
 - styrker effektiviteten i den offentlige sektor og
 - øger erhvervsdeltagelsen og beskæftigelsen.

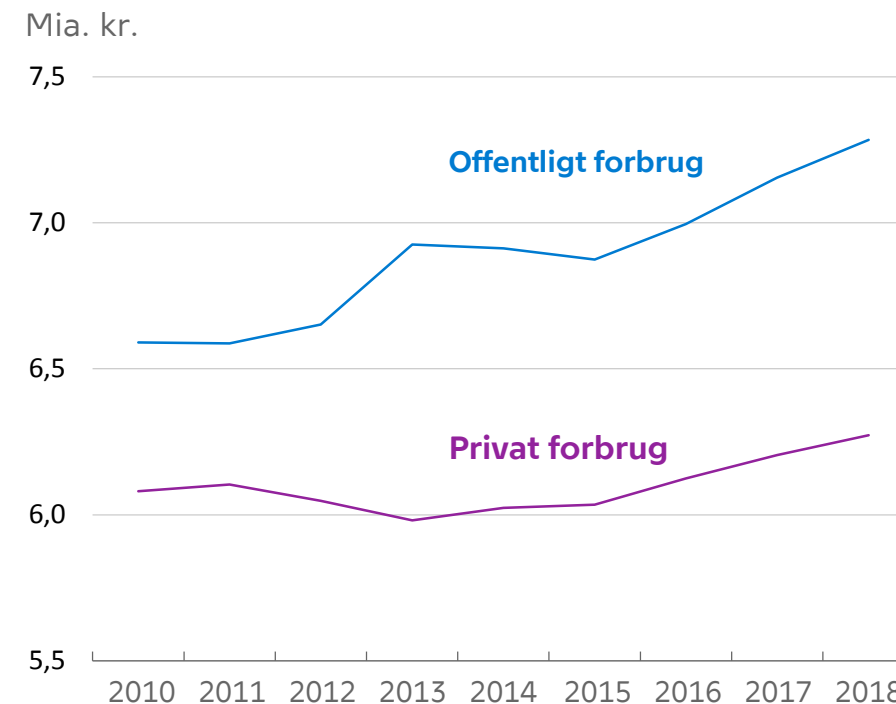
Flere ældre og færre i de erhvervsaktive aldre, befolknings sammensætningen fra 2000 til 2040

Effektiviteten i den offentlige sektor

- Som et af meget få lande i verdens er det offentlige forbrug i Grønland større end det private
- Vækst i offentlig forbrug har være højere end planlagt i Naalakkersuisuts holdbarhedsplan fra 2016
- Der er potentiale for effektiviseringer og besparelser inden for den offentlige sektor
- Effektiviseringer og øget produktivitet betyder mindre udgifter og/eller samme eller bedre opgaveløsning for borgerne

Udgiftskløften mellem det offentlige og det private forbrug vokser

Uddannelse og højere erhvervsdeltagelse

- At få løftet uddannelsesområdet er afgørende for højere erhvervsdeltagelse, beskæftigelse og selvforsørgelse
- Det går fremad på uddannelsesområdet, men langsomt og stort uddannelsesefterslæb i forhold til andre lande
- En tværgående indsats er nødvendig, især rettet mod kvaliteten af folkeskolen og overgange i uddannelsessystemet

Erhvervsdeltagelse stiger markant med uddannelsesniveau

